

Cotisațiunile, abonamente și
ori-ce cereri relative la expediție
procură și costurile privitoare la
redacție, se trimit pe numele ca-
sierului GH. NICOLAU directo-
rului școlii de băieți No. 3 Piatra-N.

ABONAMENT : Învățătorii și
institutorii din alte județe procură
și personole care nu-s în corpul
didactic, vor plăti cu abonament
4 lei pe an
Abonamentul se va plăti înainte.

REVISTA

SOCIETĂȚII CORPULUI DIDACTIC

DIN

JUDEȚUL NEMȚU

APARE ODATA PE LUNA

Anul III. Piatra N. 15 Aprilie și 15 Mai 1899 No.8 și 9.

PLANUL LECȚIUNEI

cerut la examenul de definitivat al corpului didactic primar.

Examenul de definitivat al institutorilor și învețătorilor constă—după lege și regulament—din două probe: una extemporală asupra principalelor materii ale învățămîntului școlii absolvite, a doua de practică pedagogică.

Înainte de începerea probei de practică pedagogică, conform al. 6 al art. 121 din „Regulamentul pentru aplicarea legii asupra învățămîntului primar și normal

primar“ candidatul trebuie să prezinte comisiei, planul lecţiunii ce va avea de tratat.

Asupra acestui plan îmi propun să zic câte-va vorbe.

În convorbirile subscrisului cu colegii, am atins, de mai multe ori, chestia planului de lecţie ce se cere la definitivat. Resultatul discuţiunii, făcută în această privinţă, este următoarea constatare: o parte din colegi sunt de părere şi susţin că pentru proba de practică pedagogică să cere să se prezinte un plan cu toate repetiţiile lecţiei, iar o altă parte mult mai puţin numeroasă, susţin contrarul: la definitivat, nu se cere decât jalonarea lecţiunii; învăţătorul urmând a rămâne liber în mănuierea întrebărilor şi artificiilor de amănunt.

Din numărul acestor din urmă face parte şi subsemnatul. Iată motivele :

1) Dacă comparăm „planul lecţiunii“ cu „planul discursului“, comparare ce se poate face, căci şi unul şi altul urmăresc acelaş scop, căpetăm următoarea definiţie: *Planul unei lecţiuni este tabloul punctelor principale ale lecţiunii, întocmit spre înlesnirea predării; el este scheletul lecţiunii.* ¹⁾

2) Cunoscutul profesor, domnul S. C. Mihailescu în raportul ce a făcut în calitate de Preşedinte al Comisiei examinătoare a Secţiunii II a concursului ținut la 20 Decembrie 1894, pentru dobândirea titlului de institutor, vorbind despre „planul lecţiunii“, se exprimă astfel:

„De şi în condiţiunile concursului se cerea lămurit

¹⁾ După „Retorică şi Stilistică“ de Cristu S. Negoescu pag 93.

că aspiranţii trebuiau să înjghebeze „planul lecţiunei”, totuşi nu s'a făcut distincţiune între cea ce însemnă planul unei lecţiuni şi tratarea ei în extenso, ast-fel că aprôpe toate lucrările înscris de pregătire ni s'au prezentat ca lecţiuni dezvoltate cu întreaga lor desfăşurare în loc de o schiţă sau „planul lor”.

În interesul de a ne lămuri asupra chestiei planului de lecţie, pentru ca pe de o parte se fim cu toţii de o părere; iar pe de alta să nu cădem în greşala semnalată de domnul S. C. Mihailescu, am prelucrat câte un plan de lecţie pentru fie care din obiectele ce alcătuesc studiul Limbei Române, şi două planuri pentru Aritmetică: unul pentru lecţiile din care avem a extrăge o regulă, şi altul pentru lecţiile aplicate, adică pentru probleme, rugând pe colegi, să le consulte şi să-şi dea părerile.

I. Limba Română

1. LECŢIE de CĂTIRE

Predarea naraţiunii „Adevărul”

DIV. II RUR. ANUL II.

Planul lecţiunii

I. a) Deosebirea dintre adevăr şi minciună. Folosele adevărului, pagubele minciunii.

b) Astădî, am să vă povestesc o istorioră în care, e vorba de *adevăr*.

II. a) *Se Istoriscesc de învățător, cuprinsul întreg al piesei*, dezvoltând următoarele momente:

1) Un săten deștept și de omenie nu era crezut fiind-că era sarac.

2) Sătenul, devenind bogat, era respectat de tot satul.

3) Sătenul păcăli pe consetenii săi, și apoi îi mustă pentru susținerea minciunei.

b) *Se cetesce piesa, în întregime, de către învățător*.
V. „Carte de cetire“ pentru div. II. an. II. rur. pag. 126. Cetirea învățătorului va fi logică și estetică, spre a servi de model, școlarilor.

c) *Se cetesce piesa de elevi, cu voce sonoră, la înțeles și cu sentiment*. Învățătorul va îngriji ca elevii să accentueze corect și să observe semnele de punctuație.

d) *Se face analiza logică a piesei*. Se explică cuvintele și expresiunile mai grele de înțeles: *isteț*, = deștept, priceput; *de omenie* = cinstit, detrebă; *rând bun ca la el* = toate erau așezate în bună rânduială, fie-care lucru la locul lui; *verde în față* = fără lăc de încunjur; *satul i se căciulea* = satul îl respecta; *am dat încă de o pacoste* = am dat de o primejdie, am pățit una; *se puse cu gura pe el* = începu a-i mustra.

Li se atrage școlarilor luarea aminte asupra foloșelor ce putem avea din cultivarea pământului.

e) Se conduc școlarii a abstrage învățătura morală: „*Orî cine ți-lar spune, adevărul e tot adevăr*“.

f) *Se reproduce întreaga piesă, de școlari*. La necesitate, învățătorul îi ajută prin întrebări acomodate.

III. a) (Aplicări etice). Să stai strâmb și să vorbești

drept; Adevărul esă ca untdelemnul deasupra apei.

b) (Aplicări stilistice). Intr'o $\frac{1}{2}$ oră de ocupație, școlarii vor reproduce, în scris, piesa predata.

Se va da de cetit acasă. Invățătura scösă va forma subiectul unei lecțiunii de caligrafie.

Lecție de Gramatică

CONJUNCTIUNEA

DIVISIA III RURALĂ, AN. II.

Planul Lecțiunei

I. a) Se repete definiția prepozițiunei, de 2—3 școlari.

b) Astăzi vom înveța despre un nou soiü de cuvinte, care lögă propoziții și vorbe. Vom vedea *ce fel de vorbe*.

II. *Lectură. Pe pământ, trăesc ömenü și animale. Unele păseri au aripi, dar nu pot sbura. Sau te pörtă cum ți-e vorba, sau vorbesce cum ție portul. Vroiü să plec. Ducă-se unde a dus mutul iapa. Știu că înveți. Incep să cânt. Măncăm ca să trăim. Veți „Exerciții gradato de gramatică“ de A. Lupu Antonescu, pag. 17.*

a) Invățătorul, provocând po școlari, să cotescă oxemplu cu oxemplu, explică sau cere următöarele explicări: Care sunt päsörile ce au aripi, dar nu pot sbura; înțölesul fraselor: „Sau te pörtă cum ți-e vorba, sau

vorbesce cum ți-e portul“; „Ducă-se unde a dus mutul iapa“; care e inversa propozițiunei „Măncăm ca să trăim“; nelogica frasei „Trăim ca să mâncăm“.

Invetătorul ajută la necesitate, la fie-care exemplu.

b) Se îndrumază școlarii, să observe că cuvintele subliniate: și, dar, cum, sau, cum, și, unde, că, să, ca să, leagă câte două propozițiuni, ori câte două vorbe omogene (de acelaș fel). Se relevază, pentru acesta, părțile etimologice cunoscute de elevi.

III Se compară regulă propozițiunei cu observarea la exemplele analizate mai sus.

IV. *Se numesce conjuncțiune cuvântul care leagă două propozițiuni sau două cuvinte de aceeași fel, precum: două substantive, două pronume, două verbe, etc.*

V. a) Se cetesce regula din manual și apoi se repetă de mai mulți școlari, până la dexteritate.

b) Se cer exemple, conform regulii.

c) Aplicații orale asupra exercițiului 40.

d) Aplicații scrise, pentru acasă, asupra aceluiași exercițiu. Pentru exercițiul scriptic va servi drept îndrumare pregătirea de la exercițiul oral.

e) Ca ocupație, în clasă, se va da să se copieze conjuncțiile din bucata de citire „Impositele“ (care a fost tratată din punct de vedere material). Veđi „Cetirea“ pentru div. III, an II, de G. D. Scraba, Ș. Negulescu și Gr. Teodosiu, pag. 135.

Notă. Corectarea exercițiului 40 se va face în ședința viitoare de gramatică, prin schimbarea caetelor. Tema elevului scos la tabelă se verifică de invetător.

Copia, în caetul oficial se va face într'o $\frac{1}{2}$ oră de ocupație.

3. Lecție de Compoziție

Chitanța sau Dovada

DIVISIA III RURALĂ

PLANUL LECȚIUNEI

I. a) Ce am învățat lecțiunile trecute la compoziție? (Compturile). Ce se înțelege prin compt?

b) Ați vom învăța despre un fel de scrisori numite *chitanța sau dovadă*.

II. a) Se cotesco de învățător:

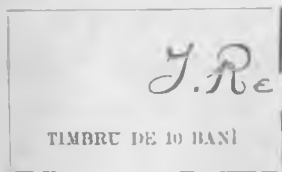
Lei B.

CHITANȚĂ

11 — Adică *unsprezece lei* am primit de la Dl. *Vasile Costăchescu*, învățătorul comunei *Șoldănesci*, cotuna *Hârtop*, județul *Suceava*, *costul speselor de cancelarie necesare școlii pe trimestrul Ianuarie, 1899.*

Drept care dau acesta.

Fălțiceni, 1 Aprilie 1899

Se esplică înțelesul cuvintelor: *Spese de cancelarie.*

b) Se analisează modelul de mai sus, de şcolari, conduşi de învăţător extragându-se următoarele puncte esenţiale, care se scriu pe tabelă:

1) Suma de bani primită (atât în cifre cât şi în litere).

2) Numele celui care a dat bani.

3) Pentru ce s'a dat banii.

4) Locul şi data primirii.

5) Numele primitorului (a celui care dă chitanţa), scris cu însuşi mâna sa.

Se atrage atenţia şcolarilor, că iscălitura trebuie făcută peste timbru.

III. Se cetesc de şcolari, modelele din carte. Vezi „Exerciţii gradate de gramatică şi compoziţiuni“ pentru divisia III rurală de A. Lupu Antonescu, pag. 108. Se provoacă şcolarii, să observe întru cât acestea (modele din carte) pot corespunde punctelor stabilite şi scrise pe tabelă.

IV. *Chitanţa sau Dovada e o adeverire ce o dăm cuiva în schimbul unei sume sau unor obiecte ce primim. Chitanţa trebuie să arate desluşit cinci lucruri: 1) suma de bani primită atât în cifre cât şi în litere; 2) numele celui care a dat banii 3) pentru ce s'a dat; 4) locul şi data primirii; 5) numele primitorului (a celui care dă chitanţa) scris cu însuşi mâna sa.*

Pe chitanţa se pune un timbru pentru fie-care sută şi fracţiune de sută, de câte 10 bani peste care primitorul se iscăleşce. Semnatura trebuie se fie aşa fel făcută ca să treacă şi pe hârtia chitanţei.

V. a) Se doprinde regula până la îndămanare:

b) Să va lucra, în $\frac{1}{2}$ din oră următoare de lecție indirectă, tema 1, din manual cit . , pag. 109.

Verificarea se va face în ședința viitoare de compuneri iar *transcrierea pe caetul oficial* se va efectua în $\frac{1}{2}$ de oră ce va urma după corectare .

Notă. Punctele de pe tabelă se vor scrie de școlari, pe caete, pentru a le servi la necesitate.

V. Costăchescu

Învățător Com. Șoldăneșel Jud. Neamțu

IDEI NAȚIONALE

Statul nostru tânăr, abea eșit din năpasta ignoranței încunjurat de vecini puternici și cu apucături nu tocmai prietenoase nouă, are nevoie de multă întărire internă pentru a se putea susține singur fără a recurge la ajutorul străinelor. Și elementul cel mai însemnat atât prin număr cit și prin simț național fiind clasa de jos, asupra acestuia trebuie îndreptată toată atențiunea viitorilor de bine a acestei țări.

Dată fiind tăria nămului nostru românesc, care l'a făcut să nu pără în trecutul atât de primejdios, și știută fiind *energia de viață* ce-l caracterizează, el are o menire nobilă și va ajunge la un apogeu de mărire și dezvoltare politică, literară și economică, strălucită, după cum prevăd marii noștri istorici . . . Dl. Xenopol și mai ales Dl. Haideu (Ved. „Schite . . . „de I. Caragiale).

Dar trebuie ajutată această tendință a neamului, trebuie lucrat în acest sens, ca să nu devieze de la menirea-i. Această tendință, fiind naturală, instinctivă, noi avem datoria a o face să fie *conscientă* și dezvoltată

cu *entusiasm*. Aşa fiind ar avea mai mare preţ — adevărată valoare.

Şi mulţi avem această sfântă datorie. I. noi învăţătorii prin predarea lecţiunilor de istorie în şcoală, care trebuie să fie cu foc şi în toate ocaziunile să atragem atenţiunea asupra faptelor eroice din trecut precum şi asupra datoriiilor din prezent şi viitor, pentru care cred, că în împrejurările actuale centrul obiectelor de învăţămînt să fie istoria ţării. Mai putem lucra în acest sens prin prelegerile de la şcolile de adulţi, prin răspîndirea în popor a cărţilor instructive şi morale din bibliotecile populare, prin conferinţe anume ținute poporului şi o dată pe an la 26 lule, ne vom servi şi de monumentul de la Reshoeni, ale căruia trepte 1. vom transforma în tribună de provocare şi de dezvoltare a sentimentelor patriotice şi în trezirea mîndriei de neam în copiii şi publicul ce se adună acolo în atît de mare număr. — Urmînd ast-fel vom face ca acel monument, rădicat de patrioţii ofiţeri ai Regimentului 15 Reshoieni, să devină o piatră vie în mijlocul judeţului nostru, care se îndemne şi să măie pe spectatori la vrednicie şi demnitate naţională.

2. Mai pot contribui la dezvoltarea acestor idei naţionale—dacă ar voi—şi primarii prin desele ocaziuni ce au cu sătenii.

Şi pentru *înlărirca* populaţiunei rurale mai pot contribui şi pôte mai mult ca toţi, cucernicii preuţi, căci nimene ca S-le lor n'au ocaziune a se duce pe la săteni (fiindu-le asta datoria), cu grijă, ajunuri, posturi, apoi botezuri, înmormîntări şi nesfârşitele prasnice şi pome-

Monument
Reshoeni

niri și ar trebui a povățui pe săteni a-și trimite copiii regulat la școală, a combate abuzul de băuturi spiritose, a face prasnicele și pomenirele dând pentru cantinele școlare; acestea pentru cuvântul că Sințiele-lor sunt foarte ascultați de norod; și voină, ar putea face mult, mult...

Pe când lucrând numai noi în sensul arătat, ne ieș omeni la ochi, că avem vre'un interes ore-care, și mulți din cei de sus ne mai dic: „ce, vreți să îndreptați lumea cu umărul“.

Ce frumoșe și însemnate ar fi și nisce conferinți (sinode) preușești, cu scop de a face planuri de predice, de a se unifica în meștesugul de a lucra pentru fericirea poporului. Atunci ar da semne de viêtă..!

Cu toții dar sē ne unim la marea operă: *regenerarea nemului nostru*, ca toți să scie și să credă că: „*unde-i Patria acolo-î bine*“.

Isolarca și egoismul fiind „semnul sigur de stângerea unui individ ca și a unei națiuni, ăr *solidaritatea* fiind principiul vieței“ doresc solidaritatea la fapte mărețe și chem la ea.

A. Baciul

In vêtator

INTUIȚIUNE ȘI METODA INTUITIVĂ

(Urmare)

Căți-va filosofi ar fi voit să limiteze *intuițiunea* la sinonimul *percepțiunea prin sensuri*.— Tot acest înțeles îl adoptase și pedagogii germani cu Kant în frunte.

În limba curentă a filosofiei și prin urmare și a pedagogiei germane, *intuițiunea* ăa de ordinar un sens exclusiv,

care nu însemnă de loc altă ceva, pentru cea mai mare parte dintre maiștri, de cât învățămîntul prin sensuri.

Fără a merge așa de departe ca *Descartes* și a constata ca diusul caracterul intuitiv ca cel mai sigur a națiunilor prin sensuri, cea mai mare parte a filosofilor franceji chiar aparținînd la diferite doctrine, a pastrat de la doctrina Cartesiană că în om sunt noțiuni care nu cad de loc în cercul celor cinci sensuri, dar care cu toate acestea nu sunt mai puțin clare, distincte și evidente, nu sunt mai puțin iute, viu și sigur capatate printr'un tel de (primă) mișcare a gândirei. Asemenea noțiuni nu se pot numi alt-fel decît noțiuni intuitive, adică adevăruri aperatepute de spirit tot ast-fel după cum lumina este apersepută de ochi.

Îmi dau socotelă de starea mea, de dorințele mele, de sentimente, de voințele ce am, le ved, le simt în mine însumi mai bine, mai clar chiar decît cum ochiul vede culorile și urechea aude sunetele. Judec că totul este mai mare decăt partea, că orî ce efect are o cauză, am putea să amintim toate aksiomele de matematică, după cum nu mă îndoiesc cînd constat cel mai ordinar fenomen sensibil.

S'ar putea întinde încă mai mult această definițiune, avîndu-se în vedere o alt-fel de intuițiune, numită *intuițiunea morală*; ast-fel este posesiunea capatată de odată prin spirit numită și conștiința aksiomelor morale a acelor adevăruri neîndoioase care ne se servesc de regulă a conduitei noastre.

Există o intuițiune a binelui, a frumosului ca și cea a adevărului; însă acesta este mai delicată mai ireductibilă, ea resistă mai mult analizei, este mai fugitivă, mai neexplicabilă complicîndu-se cu elemente străine inteligenței proprii zisă și acesta pen-

tru că se amestică cu emoțiunile, cu sentimentul, cu influența imaginației și mișcările inimei.

Ast-fel în resumat recunoștem ca intuitive diferitele acte ale spiritului basându-se pe impresiunile sensurilor, a conștiinței și a raționamentului. Există o intuiție în spirit când există și evidența obiectului pe care îl privim; admitem ca egal legitim diferitele forme ale intuițiunii cu totă diferența ce ar exista între dăsele, pentru că admitem ca egal valabile diferitele moduri de evidență directă din care rezultă adevărul ce se impune spiritului nostru.

Intuițiunea în pedagogie. Dacă se admit principiile ce am aratat, e ușor de a prevedea consecințele ce Pedagogia trage din ele.

Dacă intuițiunea este mijlocul cel mai natural, din câte dispunem de a capata cunoștinți, apoi acesta este dintre toate, care va conveni mai bine învățămîntului și prin eselență învățămîntului primar.

Dacă în intuițiunea, propriu zisă, cea ce e mai simplă și mai lesne e intuițiunea prin sensuri, acesta este care va trebui să se întrebuițeze mai mult în Instrucțiunea elementară și se începă ore cum opera educațiunii copilăriei sub toate raporturile.

Intuițiunea prin sensuri. Acesta este privirea propriu zisă a pedagogilor germani; Americanii l-au numit destul de bine *leçons de choses*.

E natural că aci se vor spori observațiunile noastre asupra acestui procedeu pedagogic, asupra regulilor sale particulare și asupra istoriei sale.

S'a întrebat dacă *Învățămîntul real* (*leçons de choses*) trebuie să formeze și el un exercițiu aparte sau dacă intuițiunea sensibilă nu ar găsi în școlă destule alte ocazii

de a se exercita cu folos. Acēsta a fost ocupaŃiunea pedagogilor germani în timp de o jumatate secol.

Ea nu pare a merita atāta interes cāt i se dā. Pe de o parte nu vedem cum s'ar obiceiui copiii, de obiceiū aŃa de neastāmparaŃi Ńi puŃin statornicii în observaŃii, a sci sā privescā, sā analizeze, sā vadā sub tōte feŃele, se compare Ńi în fine sā descrie metodic obiectele dacā nu s'ar începe iutr'un chip ore-care prin a-i exercita la acēsta prin mijlocul unor întrebārī speciale Ńi prin un fel de gimnasticā intelectualā, adicā prin un număr ore-care de lecŃii de *ÎnvēŃământul real* care sā le deie ore cum cadrul, forma Ńi ordinea chestiunelor pe care ei trebuie sā le presupunā în faŃa fie-cārui obiect.

ÎnvēŃământul real, trebuie decī sē formeze un exerciŃiu aparte în învăŃământul elementar. Pe de altā parte acest exerciŃiu ar remānea nefolositor dacā el nu va lāsa destule urme în spiritul elevului pentru a-l face sē lucreze în acelaŃ mod în cursul tuturor studiilor sale.

ÎnvēŃământul real, nu trebuie numai sā ne furnizeze un ore care fond de cunescŃi, ci trebui sā facā a cāŃtiga altele nouē în număr nemārginit Ńi dupa aceleaŃi regule. Tōtā greutatea procedului pedagogic vine din acea cā este fōrte cu anevoie a-i păstra cu precisiune caracterul seū esenŃial, vioiciunea, persistenŃa impresiunei, vederea clarā a lucrurilor, contactul direct cu ele.

În datā ce ochiul seū obosese a privi ne contenit un obiect sau auzul se tāmpece de repetarea prelungitā a unui singur sunet, în acelaŃ timp spiritul cel mai atent Ńi cel mai obiceiuit cu observaŃiile, încetēzā de a observa Ńi nu face alta de cāt sē plătesce numai cu cuvinte dacā vrea sā'l Ńie prea mult a observa acelaŃ fenomen.

Acest adevăr este de mare importanță, mai cu seamă pentru copii mici și el este în mare parte cauza nesuccesului foarte des întâlnit al acestor *exerciții intuitive*, care numai intuitive nu sunt.

Mai mult încă de cât omul matur, copilul are nevoie de varietate; atențiunea sa nu se întreține, dacă nu facem ceva pentru a o reînvia.

Unde este plictisală nu este intuițiune; dacă spiritul înăucit doarme, simțurile nu mai leurează, nu mai pătrund nimic, nu mai funcționează pentru a dice astfel.

Când cineva a făcut pe copii a învăța în timp de două sau trei lecții una după alta despre o linie, un cub, o tablă, o ușă sau o sobă sub pretextul de a-i face să câștige prin exerciții succesive intuițiunea diverselor calități fizice sau geometrice ale acestui obiect, nu mai obține de la densii de cât numai cuvinte; vor repeta în cor dacă vrem: „*tabla este drept unghiulară*” sau „*linia are șese fețe și opt muchi*” însă el vor întoarce cu toate acestea capul, vor gândi la alt ceva și nu vor vrea pentru a dice astfel a nu-și vedea nici fețele nici muchele; le ajunge de a le fi constatată odată sau de două ori, toate repetițiile care urmează nu vor fi de cât mașinale.

În fine nu trebuie să se uite, că intuițiunea sensibilă, este o facultate care nu poate ca cele alte să se desfășure, decât prin o continuitate de exerciții regulate cu multă băgare de seamă.

Rousseau o dicea deja foarte just: „Noi nu scim nici plaja, nici vedea nici auzi decât așa cum ne-a învățat; a se exercita simțurile nu este a face numai usaj de ele, este a învăța să judecăm bine prin ele și ore-cum a simți bine”.

Dacă exercițiul ascute, lămurește, și întărește facultățile noastre de percepțiune externă, aici nu sunt numai sim-

țurile care câștigă, este Raționamentul. Intuițiunea sensibilă devine observațiune; copilul nu se mărginesce numai a vedea, ci înțelege, el scie a privi și asculta, senzațiunile nu mai vin din afară asupra lui, el nu mai suferă senzațiunile, el scie să le facă să nască, să le îndrumeze, să le compare :
el observă. .. (Va urma)

Maria M. Ionescu

CANTINELE ȘCOLARE și ȘCOLILE MATERNELE

Conferința ținută de D-na Zulnia C. Isăcescu în
 ziua de 24 April, a. e. în folosul Cantinelor școlare
 din Județul Neamțu.

Doamnelor și Domnilor.

Generositatea, cu care publicul Pietrôn a răspuns la primul apel al corpului didactic primar, în interesul îmbunătățirii sortei copiilor saraci, ne-a încurajat a lupta cu tragere de inimă, a munci cu mai mult zel pentru ajungerea scopului ce urmărim.

Ocasia de față, când din nou buna voința Dv. se manifestă și încă cu atâta dărnicie în favorul nostru, ne permite a vă pune în curent cu ținta la care vizăm. Iericiți de a vă întreținea și face partași idelilor și tendințelor noastre, ca unii ce sunteți unicul — sau aproape unicul sprijin, — pe care putem compta în tot timpul și ori cum s'ar schimba împrejurările.

D-nelor și D-nilor. Pe fie-care an—și ce dic pe fie-care an? aprôpe pe fie-care di, nouë idei, nouë metode vin să completeze cadrul legilor, regulamentelor și programelor școlare și în special pe acele ale școlilor primare, asupra cărora au cădut și cad toate greutățile, toate neajunsurile și totă răspunderea învățămîntului. Și să nu mi se impute ca o lamentare vanitôsă acöstă afirmare, căci în susținerea celor di se îmă vin acte, regulamente și diferite ordine.

Fie-care scie, că tot-dea-una nesuccesul unui copil, începënd de la primul examen gimnasial, trecënd—cu respectul și fără intențiunii profănătore—peste mormintul adormitului întru Domnul. Bacalaureat, și mergënd pănă la licență, tot nesuccesul, nu se datoresce de cât **Cursului primar:**

„*A venit slab din școla primară*“ se dice de repententul gimnasiului, „*lipsă de basă*“—și *lipsa de basă* tot dascălului primar îi cade în spinare, se dicea la Bacalaureat de cei rămași pe din afară. Măni, poimăni, cine scie? se va dice: „*început prost*“ și la căderea unui aspirant la Licență în litere sau Doctorat în medicină.

Și dascălul primar ascultă, înghite și tace. Tot ce'i prost e al lui, tot ce'i bun e produsul școlilor secundare și superiøre: „*a avut de dascăl în gimnasiu, licen sau facultate, pe cutare sau cutare specialist, nici că se putea să nu scie carte, mai cu samă că și fata sau băe-tul e silitor, talentat și bine condus.*“

Ați înțeles? Dascălul primar nu există când e vorba de succes.

Și cu toate aceste copilului din cursul primar, în 4

ani, i se cerc drept atâta cât se aibă ce repeta 3 ani în gimnasiu—şi acel copil ne vine slab, inbecilistat de lipsă şi neîngrijire, ne vine adus cu forţa obligativităţii, prin agenţii poliţienesci şi de urmărire; ba ce mai mult; adese ori puşi la cale chiar de părinţi, să nu înveţe, să se poarte rău, că doară doar vor fi daţi afară din şcolă şi se vor întorce acasă la muncă.

Lucrul se schimbă cu totul când copilul păşese pragul şcolii primare. Acum începe selecţiunea, mai mulţi agenţi intervin pentru a alege calitatea şi a micşora cantitatea: În prima linie figurează lipsa obligativităţii, la care trebuie să adăugăm lipsa de mijloce: căci absolutul nevoieş, acel care îi trebuiesc braţele copilului ca să-i muncească, acela nu-şi dă copilul în cursul secundar. Al doilea agent de selecţionare e limitarea numărului pentru fie-care clasă. Mai erau apoi până mai ieri, examenele de admitere, Au urmat în urmă, clasificările pe medii, sever supuse controlului şi făcând responsabil pe dascălul primar de notele copilului, chër şi atunci când nul mai are în şcolă. Apoi unde mai puneţi *noul Bacalaureat*?— fiul repositului — care moştenind pe tată, s'a născut un degenerat; căci din cea ce părintele trona *şi făcea minunţi* la liceu, fiul a ajuns să troneze la clasa IV primară. *D-vostre D-nilor* şi *D-nilor* sciţi— cred că ađi copiii care sfârşesc cursul primar, dau mai întâi *Bacalaureatul* şi apoi trec mai departe ca *Candidaţi la cursul secundar*. Un escellent mijloc de a se uşura povăragimnasiilor şi liceelor! do rest cine ţine samă; Inveţe dascălul primar cât de multă pedagogie, resuciască el, treptele formale cât a

vrea, ţie lecţii practice, lecţii de model, conferinţi săptămânale, conferinţi generale etc. nota lui n'are nici o valoare la terminarea cursului. Copilul trebuie să deie Bacalaureat şi Bacalaureat în totă regula; căci dacă n'are o comisiune, are *delegat* şi numai nota delegatului rămâne bună pentru certificat. Aprecierea dascălului, care a muncit, care 4 ani a fost în contact cu el—că doară avem *rotaţie* şi încă în majoritatea casurilor *generată*—participarea lui cel puţin ca examinator la ultimul examen, nu are loc, rolul dascălului e limitat la simplu informator, iar notele lui: nisce colone de cifre negre şi roşie, înşirate în catalog şi matricolă *spre ştiinţă şi regulă la arhivă*.

Şi toate aceste, când? în ultimul an, tocmai atunci când după 4 ani de contact, diluie—câte 5 ore pe zi, contact care ori cât de puţin ai fi sensibil, tot îţi lasă un ceva în inimă, tot simţi nevoe a dice la urmă un ultim cuvînt, cuvînt, care fără voe îţi aduce jale în inimă şi lacrimi în ochi; tocmai atunci un strein intervine între tine şi copilul tîu; căci e al tîu acel copil cu care ai muncit atîta timp, e al tîu, dacă nu mai mult, cel puţin—pană ce l'ai trecut pragul şcolei şi tocmai atunci streinul se pune înainte-ţi spre a face pe copil să înţeleagă că tu n'ai fost nimic, sau prea puţin lucru pentru dînsul, şi a-î samana astfel primul germene de nestabilitate, lipsă de respect şi recunoştină, cu complotare a bacalaureatului primar.

Cum vedeţi acest mijloc de a ne însuşi şi garanta progresul e fals, şi fals e pentru că totul se comandă, se cere, se legiferează,—cu bune intenţii pöte—fără a se

studia terenul, fără a se sonda reul, rana— și rană există—ca numai în perfectă cunoștință de cauză și încetul cu încetul să se avizeze la lecuire, aplicându-se lăcul sigur și acolo unde trebuie, nu lăcul Ungurului, care pentru a nu suferi dureri, dădea piciorul sănătos ca să i-se facă masaj, iar nu pe cel bolnav.

Pentru confirmarea celor dișe, dați-mi voe să ve aduc un exemplu: Ca fulgerul, în 2—3 ani se va introduce **Lucrul manual** în toate școlile primari. Idee nespuse de fericita! dar nasce întrebarea: rodi-va ea după cum se doresce după cum se așteptă? Me tem că nu—și încă de pe acum, ca o pasere cobitoră v e predică că iar are să fie vina dascalului primar; căci ați vedut, că el e de vină în totul și pretutinden i.

Introducerea lucrului manual în școlă primară — ca toate cele pline de progres— am importat-o direct din **Apus**. „A dat acolo r o d e , va da și la noi“. Se ordonă și se face, ba pe alocurea s'a și făcut; restul..... privesce pe dascal.

Dar dacă Apusul a reușit—și a reușit perfect— și prin isprăvile lui ne a ademenit, cauza e nu pentru că a avut ingenioșă ideie de a introduce lucrul manual în școlă primară, ci pentru că luptă apr o p e de un secol spre a-și pregăti mai întâiu terenul și numai după ce l-a pregătit, a aruncat sămânța.

Prima cantină, în Paris, se deschide de D-na Pastoret la 1801, după ce la 1770 pastorul Oberlin, în Ban de la Roche pune începutul școlălor maternele.

Scoția prin Owen, capătă la 1816 școli infantile pentru copiii muncitorilor din fabrici și de la ea, Fran.

cia și apoi Germania, imprumută și perfecționează această primă educație. Noi vom să facem cea ce s'a făcut pe acolo, dar o începem de la mijloc.

În Apus, copilul înainte de școala primară are, după cum am vădit, școala maternă—cursul infantil scoțian sau grădina de copii germană—și înaintea acestora crèche, gardienne, care pe de o parte înlesnesc munca mamei; căci pentru câți-va bani pe care ea își pune copilașul la adăpost și sub o privighere intelegentă rămânând liberă de a munci și câștiga; iar pe de altă parte garantează creșterea și educația copilului, asigurând tot-odată și succesul școlii primare deprinzându-l prin jucării să *vedea*, să observe, să vorbească, să priceapă și să simtă. Acolo reușesc metodele, acolo progresază cu pași uriași instituțiunile, fiind că se începe lucrul de la temelie nu de la mijloc.

Industria cea măestrită a Franței, modelele ei suverane prin gust și frumusețe, activitatea colosală cu care se produce și se vinde, nu se datorează de cât bazei învățământului primar—forte solidă la dănsii—care îndrumază pe copil spre muncă făcându-l apt de a munci, îi exercită simțurile, îi cultivă gustul și-i formează mâna. Lipsa de armonie, de estetică, înțapa în ochi pe puiul de francez. Dintr'un nimic îți face ceva frumos, care-ți ispitesce punga și acesta mulțămită numai telului cum a fost educat, adecă îndrumat, condus din primii ani. La Francezi, acum aceste calități au devenit ereditare; căci ereditar devine tot ceea ce se practică zilnic, neîntrerupt, de o sumă de generații. Iată cum Francezii, Englezii și Germanii și-au garantat

propăşirea industriei şi a comerciului, găsînd în acelaş timp şi antidotul bugetofagiei.

Noi, ne-am gândit prea mult la *Instrucţiune*, am înghîtit-o ca hămeseţi şi organismul nefiindu-ne pregătit am mistuit şi asimilat reu, trufandaua apusană. Multe rele multe neajunsuri economice şi sociale n'au altă sorginte de cât hrana prea substanţială dată unei guri cu dentiţiune necompletă şi unui stomac, care încă nu putea mistui.

Încă o greşală —şi colosal de mare— e veşnica „*mură în gură*“ pe care o aşteptă românul. Nimic din iniţiativa particulară la noi, dar voim să ne însuşim tot ce-i mare, cult şi frumos — despre *util* nu ne-am prea gândit—şi încă iute şi numai pe calea bugetară. Privind streinii, pe cari îi imităm atât de prost, vedem că la ei iniţiativa privată crează, produce, cultivă şi înalţă: Oberlin în Franca, Owen, în Scoţia, Fröbel în Germania—şi aceştia nu erau miniştrii de şcoli—iată promotorii educaţiunii copilului din popor.

Dacă voim a-i imita, să-i imităm bine şi în totul sau de loc: s'o începem tot pe calea iniţiativei particulare şi mai cu samă să pornim lucrul de la basă, care e greşită, să mergem crescînd potrivit mijloacelor, adăugînd an cu an obolul muncii şi al experienţei şi numai atunci să avem dreptul a dice că se muncesc pentru cultura poporului, numai atunci să putem fi siguri de propăşirea industriei, de emanciparea comerciului din manile streinilor.

Nu trebuie să ne facem iluzii; şcolile noastre, aşa cum le avem azi, sunt mai mult şcoli de lăcomie, dovadă generaţiunile ce dau, cărora dacă le închişi calea spre

budget, le tai aproape cu totul—dacă nu chear cu totul—trul existenței.

Doamnelor și Domnilor. Colegii din țară au pornit munca pentru cantinele școlare, un escelent mijloc de a înlesni urmarea regulată a copiilor la școală și de a le procura — pentru o sumă foarte mică și celor saraci gratuit—o mâncare pe zi; caldă, suficientă și substanțială.

După exemplul lor am urmat și noi, însă cu un îndoit scop, și de aceea a trebuit, mai mult ca ori unde, să ne organizăm în o societate pur dăscălească— a dăscălinei primari bine înțeles; căci numai dascălul primar vede mai de aproape neajunsurile educației primilor ani ai copilului și cu deosebire ai copilului din popor.

Scopul nostru nu vizază numai *cantinele*—ele ocupă tot o drept primul plan și în special acele din județ—dar pe lângă acesta ținem ca încetul cu încetul, în orașele din județul nostru și apoi și prin sate, să se aștipească pe lângă cantine școlile maternelle sau cursurile infantile, care să garanteze educația poporului, începând cu copilul de la 4 sau chear 3 ani, ceea ce ar face în același timp garanția succesului școlii primare, cu totul lipsită de concurs cu deosebire în ceea ce privește educația.

Deschiderea unor astfel de case de educație, va îmbunătăți nu numai starea copilului ci și a părinților: mama nu va mai fi reținută de copil sau de copii; ea și pentru un preț relativ de nimic — 2 sau 3 lei pe luna, bună oră— ea își va pune copilul în casa de educație, unde îl va aduce dimineața și-l va lua sara.

Costul plăşării copilului e un nimic faţă de libertatea mamei de a pute munci şi câştiga.

Şi acuma, daţi-mi voe, vĕ rog, să vĕ întreţin puţin asupra foloşelor acestor instituţi.

Prima condiţie a vieţii şi în acelaş timp a muncii productive precum şi a moralităţii, e *hrana*. O hrană bună şi în deajuns impacă tôte: dă-i Romănului de mâncare mai întâiu şi apoi stă la vorbă cu dănsul. Omului din popor i-i e fometotdeauna la vremea mâncării; el n'are nevoie de apetitive, după cum n'are nevoie de digestive; aceste două insanităţi formeză spiţeria proletarului intelectual.

O hrană bună, substanţială şi ticită lungesco viaţa şi sporesce puterea. Ungurii, pe care îi aduceţi, Domnilor, ca să vĕ muncescă, lucrěză mult şi cu spor, pentru că mănăncă bine carne şi slănină şi mâncarea bună dă chef, zor şi spor muncii şi garanteză până la un punct ore care—şi punct nu de puţină valoare—moralitatea.

Diametral opuse sunt efectele lipsei de hrană: fisicul nehrănit slăbesce, se imbecilisază; corpului nehrănit nu-i poţi cere muncă şi dacă prin sforţeri impuse de nevoie muncesce, muncesce rău; şi tot din lipsă de hrană, omul recurge la viciu: furt şi crimă. Exemple de asemenea natură vedem şi cetim dilnic, ele au fost şi sunt tema literaturii moderne: Victor Hugo, pentru o pâne furată ca să-şi hrănescă nepoţii, face din croul sau un galerian.... şi un galerian în recidivă.

Aţi, în lumea cultă, nu mai există şcolă care să tăgăduosecă importanţa *bestiei*; îngrijind animalitatea, am pus baza primei educaţii. Vita rău hrănită nu pote

munci. Mai mult încă: se sileşte—în interesul culturii comerciale—vita a mânca nu cea ce-i place, ci cea ce foloseşte. Boii de la velniţi, pentru a-i îngrăşa, se privează de ori ce alimentare silindu-i astfel să mănânce cea ce li se dă spre îngrăşare.

Acum o întrebare, vĕ rog: făcutu-s'a aşa ceva pentru om? Cum? Domnilor cultivatori şi comercianţi de dobitoce, pentru motivul că omului nu-i vinde carnea, ci-i cumperi munca, el nu merită atenţiunea D-tale cel puţin atât măcar cât boul şi porcul, pe care-l vinde peste graniţă ungurului?—Avem atâţi oameni—preţinşi de princip—care se abat în smăcinari de efect şi parlament, pentru *sorta ţaranului*; sunt atâţi indiviđi, făcĕnd parte dintr'o anumită clasă . . . sectă . . sau cum veţi vrea să-i diceţi—unii le dic **partid**, care s'au furişat în inima ţaranului şi dilnic îi imbuibă capul cu drepturile ce le are de a împărţi moşia *ciocoiului*, de a se revolta—şi în urmă a fi gratificaţi cu bice şi a sta închişi, tot ei, ţaranii — şi câte altele. Ii asmuţă, îi îndârjesc, îi fac fiare din oameni ce sunt, şi tōto aceste credeţi că de dragul sumanului şi al opincăi? Nu. Tōto se ticluesc numai şi numai pentru a se servi de ei ca de o uneltă, bună de luat în mână spre a-şi satisface ambiţiile, pasiunelo, gheşoftelo personale şi *politice*. *Politica!* iată piaza rea! iată ciurma educaţiei naţionale! iată gangrena şcolei!!! Politica să fie şi să rămăe sus, dar sus de tot, planând, ca raza inviorată din ştergarul vărgat al curcubeului, asupra ţerei; încăldĕnd şi îndemnând poporul de jos, protejându-l şi susţinĕndu-l; însă nici odată întrebuiţându-l ca armă.

Poporul nu trebuie să slujască de armă de cârte-rei nume, atunci — și numai atunci—, când dușmanul cotropitor vine să ne cotropască moșia, să ne insulte nēmul, să ne pângărască legea.

Ași dori ca unul, unul numai, din acești fervenți și mult desinteresați apostoli ai opincăii, să vina să-mi spună, dacă odată — odată macar — trecutu-i-a prin mintea-i mult luminată, să povețuescă, să învețe pene-mernicul țaran, un lucru foarte simplu: *Cum trebuie să mănânce, și de ce trebuie să nu beie.*

Din toate părțile se strigă: țaranul bea, țaranul nu poate fără alcool, alcoolul decimează populația rurală— și, fie dis în parantes, chiar și cea urbană, ba încă până la straturi destul de înalte.

Așa e.—Dar afară de medicii de județ și de plasa, cari au dilnic sub ochi spectacolul intoxicației prin alcool, cine a căutat, direct sau indirect, să vindice starea viciată a țaranului; cine l-a sfătuit să-și asigure în o mâncare gustosă și substanțială forța de muncă, pe care el zadarnic o caută în alcool? Cine a dat țaranului alte plăceri, altă distracție — căci și țaranul are nevoie de plăcere și distracție— de cât crășma? (obi-ceiū, de altmintrelea destul de generalizat și printro nobilii târgoveți) cine a căutat să sădescă în inima țaranului germenelø ordinei, regula regimului alimentar, respectul de familie, repulsiunea de viciu și în special de alcool.

Dasca! !! ni se va obiecta, pote. Sarmenul! când me rog și ajutat de cine? De cartea de citire pote? care câte odată te ispitesce să credi că e subvenționată

de accisarii spirtoselor, atât e de sarbădă și lipsită de bucăți, menite a produce efecte de gustătore pentru vi-
ciu și mai cu samă alcool.

Ca să se ajungă la moralisarea țaranului, la salva-
rea lui, este de absolută nevoie să se lucreze asupra
generațiilor ce se ridică. Acosta operă—grea e drept—
trebuie să se începă prin izolarea dacă nu totală, cel
puțin parțială, a copilului de mediul corupt al casei
părintești. Nu e destul că dascalul să peroreze sus și
tare de pe catedră contra alcoolismului, când copilul
purtă alcoolismul în sânge, în virtutea nu știu a câte
secole de atavism, când el asistă dilnic la scenele de
beție dintre tată și mamă, când dilnic are ocazie a
gusta, fie pe furis, de curiozitate și în urmă de plăcere
—fie chiar cu învoirea părinților, din otrăvitorea beătură.

Prima grijă a educației, ar fi să învețe pe copilul
țaranului **cum să se hrănescă**. Țaranul nostru nu scie
mânca, căci dacă ar scie să mănânce bine, ar bea
mai puțin. Un stomac bine hranit nu mai cere rachiul,
cel mult dacă-și permite să cêră vin.

Iată unde e de pus punctul pe i, în combaterea
alcoolismului.

Cantinele școlare, vor deprinde pe copii a mânca
o mâncare caldă, substanțială și curată. O dată deprin-
derea contractată, se va generaliza încetul cu încetul,
luptând contra actualei stări de alimentare a poporului,
care e egală cu a animalelor; căci țaranul nostru mănâncă
aprobe ca un dobitoc, acosta ne osplică pentru
ce-și hrănesc prost și vita de la casă, pe care în schimb
o încarcă peste puterile ei și o bate pe nemâncate.
Cum vreți să-i credă vitei, când nu-și crede lui? Cea

ce trebuie să mănânce, ţaranul bea, smulge din gura copiilor, duce la târg şi vinde; cu banii încasaţi plătesc datoriile la crăşma din sat—şi cea mai mare parte nu sunt pentru de-ale mâncării— iar restul îl bea. Dacă ţaranul *ar mânca* cea ce *bea*, de sigur că atunci n'ar mai bea *cea ce trebuie să mănânce*.

Aceste le-am avut în vedere când ne-am constituit în societate, aceste le-am avut în vedere când ne-am propus îmbunătăţirea sorţii copilului din popor: să înlesnim pe de o parte munca mamei, prin crearea de adăposturi pentru copii şi să sustragem în acelaş timp — pe cât prin putinţă ne va sta — pe copil de influenţa mediului, deprindându-l a trăi, a munci şi a se hrăni altfel. Să punem cu alte cuvinte începutul celor 40, de ani de viaţă în deşert, pentru a da pe viitor societăţii rîdele unei generaţii cât mai mult sustrasă influenţei pacatelor şi viciilor părinteşti. Atunci, credem s'ar putea nădăjdui că s'a pus baza regenerării poporului, prin garantarea generaţiilor născînde; atunci, de sigur şi scôla primară va lucra mai uşor şi mai cu spor, căci va avea cursul infantil în ajutor; atunci toate cele importate din ţerile streine, vor rodi frumos şi mănos; atunci —şi numai atunci— vom pune şi noi piciorul la capătul cărării, pe care de un secol păşesc cu paşi siguri Apusul; atunci vom vedea visul cu ochii, ilusia devenită realitate: industria şi comerţul purtate de braţele fiilor ţerei; şi tocmai atunci—pôte—bieţii copii, vor pricope şi ei, pentru ce cartea de citire le spune că „*mesteşugul este braţară de aur*“. Până atunci însă zadarnic se va legifera, zadarnic şi nedrept se vor a-

runca încriminării și diferite epitete asupra Românilor; căci nu *Românul* — *opincă* e de vină.—Nu se schimbă moravurile unui popor, nu se preface, nu se moralisază o țară, prin legi —și dovadă, că Franția, neîntrecuta Francie, n'a putut micșora criminalitatea menținând pedeapsa cu moarte.

La noi—o să vedeți — au să se facă legi și legi aspre, visând alcoolismul—căci doară ne mișcăm, ca țara cultă ce suntem, avem chiar o ligă anti-alcoolică—și împacați cu conștiința, legiuitorii vor adormi pe puț, visând că țaranul bea apă de flori de portocală, ca să-și calmeze nervii, în loc de alcool.

Vă închipuiți—numai pentru a vă face o idee de tablou—o lege interzicând mănecarea cărnei de om în țara Canibalilor! Așa-i că sunteți siguri, de mai înainte, că imediat după promulgarea și sancționarea legii, Canibalul a devenit sfânt; se duce la călugărie, cu jurământ de schivnicie, ca faimosul motan *Riton* educat sub papt în pension.

Relativ la acesta, îmi amintesc cu multă plăcere o întâmplare, fie anecdotă sau nu, ce mi-a povestit maestrul Caragiale :

O doamnă din înalta societate parisiană, parvenise a cultiva, civilisa sau europeanisa un Canibal, pe care îl trata ca pe un bun prieten. Intr'o zi, stând la masă și fiind poftit și antropofagul, Doamna vorbea și vorbind gesticula cu mâna dreapta, pe care avea un inel de briliant de o frumusețe rară. Canibalul ascultând-o îi urmărirea cu ochii scânteitori fie care mișcare a mânei. Doamna, crezând că briliantul e totă pricina îi duse

arătându-i-l mai de aproape: „Nu-î așa că e frumos“ ?

—A, nu—îi respunse mîncătorul de omeni europenizat—nu mē uitam la inel, *ce la această bucăţică* (şi-i arată porţiunea metacarpiană a degetului mic) care nu-î poţi inchipui *ci bună e la gust* .

Cred că această vē vorbesco în de ajuns !

Bine ar fi, ca pe lângă fie-care mare legiuitor, să se afle câte un ast-fel de specimen de civilizaţie, care să-î slujască de obiect de intuiţiune şi experimentare, înainte de a face legi.

Nu prin logi, şi mai cu samă nu de odată, la comandă, vom putea schimba fizicul şi moralul poporului îndrumându-l spre o direcţiune sănătoasă. Nu prin legi şi şcolii cu meniri imaginare, vom împinge pe Român spre viaţa practică: spre industrie şi comerciu; ci prin o educaţie sănătoasă, prin o instrucţie solidă, bine chibzuită, şi aceste făcute cu rabdare, şi încetul cu încetul.

Să nu credă capitaliştii că înmulţind şcolile şi mijlocele de educaţie, le luăm *breslaşii* şi înmulţim *coconaşii*. Nu — ajutaţi acest curent la nascerea lui, susţineţi-l, incurajaţi-l şi veţi avea braţe multe şi voinice, capete pricepute, caractere cinstite, care vē vor munci cu drag şi spor. Dacă, până acuma, Românul a alergat numai la funcţie, la traista bugetară, cauza e că așa a fost îndrumat. Ce? dacă avem şcolii profesionale, am garantat şi salvat industria ţerei? Dar ce a făcut pe copil—pană să intre în aceste şcolii—să prindă gust, să se îndomne ore-cum spre meserie şi meşteşug ? Şi daţi-mi voe să vē mai întreb : cu ce a incurajat şi susţinut societatea, pe meseriaşă şi meseriaş?—*Un lefegiu*, cât

de mic, în haina D-sale neagră, procurată pe veresie, vine să vă facă vizită. El primit cu obișnuitul zimbet și poftit pe scaun ; iar cusătorița ori croitorița e ținută în picior. În ce familie ăre se însuflă copilei sau copilului dragostea de o breslă ăre-care? Care mamă ăice --și să ăică cu mândrie: --„am să-mi fac fata croitoriă“ după cum ăice: „*am s'o fac profesora*“. Ce rușine găsiți—mă rog— ca prietena mea, croitoriă, să-mi facă o rochie, pe care eu nu mă pricep s'o lucrez, în schimbul unei sume de bani; pe când vi se pare lucru de dorit, aproape de invidiat, ca copila Dv. să ăice lecții, să învețe carte, pe copiii cusătoriței, ba încă pe a bucatăriței, spălătoriței etc. primind plată de la stat ? — Și mai departe : întru cât, vă rog, programul școlilor noastre primare îndrumază pe copil cătuși de puțin spre meșteșug, după cum îl îndrumază spre gimnasiu și liceu?

Să luăm, spre pilda, școlile de fete : aici găsim *Lucrul de mână*, cea mai neaparat trebuitoră, cea mai de samă îndeletnicire a femeii. Dar cum îl găsim ? atât de mare importanță i se dă, că siagur lucrul de mână nu e reglementat a se preda simultan. În clasa I și II îl avem numai câte 3 ore pe săptămână. Trei ore pe săptămână nu v'ar ajunge, Dăminele mele, să stergeți colbul de pe bibelourile unui salon mobilat à la mode și noi în acest timp trebuie sa vă învețăm pe copile a lucra bine și frumos, ba încă sa și îndrăgescă lucrul, și toate aceste fără nici un exercițiu prealabil.

Se va introduce *Lucrul manual* prin școlii ; căci îl are Apusul, steua noastră polară, și trebuie să-l avem și noi ; dar în ce ore și câte? pote vr'o două jumătăți

pe s ept am an , adecă drept at ta c t ar trebui ca să se facă puţină gimnastic  de degete; ast-fel că la e i-rea din cursul primar, copilul de român să fie apr pe egal—dacă nu cumva inferior cu mult—copilului strein, care vine în şcóla primară din cursul infantil. Apusul,  i în special Franția, a făcut, că e drept, minuni cu acest *Lucru manual*, dar cum?  c lele infantile—care la r ndul lor sunt ajutate de Cr ches  i Gardiennes—adăpostesc pe copii. Acolo copilul sub ochii institut relor  i pedagogilor experimentate,  nv t , lucr z , juc ndu-se, primbl ndu-se  i c nt nd. Incep de la cele mai simple combinări de mică cubur   i st r esc prin confec ionarea a fel de fel de lucrurĭ, care de care mai frumoșe. Un dascal de al nostru, n'ar  ndr sni să se m sore în chestiuni de asemenea natură cu un pu or de fran uz, care a împlinit abia 7 ani.  i nota i că p n  acuma copilul numai s'a jucat. Acuma el  nr  în şcóla primară, cu mâna, ochiul  i gustul exercitat, cultivat. După cursul primar, are şcóla complementară, are şcóla primară superióră, în care încă de la 1833, legea Guizot, aplică la me te ug t te cele  nv t te p n  acum: lucrarea lemnului  i a ferului în  colile de b e i, lenjeria  i croitoria la fete. Iată cum să conduce  i se  ndrum z  copilul spre meserii.—Noi, în 4 ani, voim să facem totul  i c nd la dic  nu facem *nimic* .

Din 12943 elev   i eleve, e ite la 1890 din cursul primar francez, 2452 au intrat în comer , 3795 în industrie  i 1416 în agricultură; deci 7663 — cea ce vrasa dic  60 la sută.  i dacă acest rezultat s'a ob inut la 1890, ce trebuie să fie ast di sau ce va fi la 1900 ? iată

unde stă succesul strălucit al expozițiilor de la Paris!

Lecții și exemple avem destule, să le urmăim, nu numai să le imităm pe jumătate. E timpul când și școala noastră să se îndrumeze spre acele direcțiuni, care garantând existența individului, garantază în aceleș timp și pe cea a țerei. Până acuma școlile noastre nu numai că nu vizau la așa ceva, dar din potrivă: fie-care atestat, fie-care certificat era o petiție la budget.

Ca să putem pune și noi piciorul pe drumul cel bun și sigur, nu trebuie să stăm, ca până acum, cu mâinile subțioră, așteptând ca statul să ne dea, să ne facă toate de-a gata. Am văzut cum pretutindeni inițiativa privată a pus basa instituțiilor de asemenea natură și ce e mai mult încă, nu inițiativa privată de prin centrurile mari ci de prin provincii. Această cale ne rămâne de apucat; s'o apucăm.

În Japonia la 1882 erau 76 școli normale primare având fie-care câte o școală de aplicație; dintre aceste statul întreținea numai 2, una de băieți și una de fete, în Tokio, ca școli de model; iar toate cele altele întrețineau autoritățile locale. Și să ne mai mirăm cum petecul de Japonia era aproape — aproape să învâlească colosala Chină.

Vedeți dar, că ori cât s'ar căuta, fie chiar oficial, să se dovedească vinovăția și nepriceperea dascalului primar, cifre și fapte dovedesc contrarul: garantarea acestui învățământ e întărirea țerei. Dascalul primar e meșterul zidar, care pune basa; însă acostui meșter nu-î poți imputa greșeli de construcție, nu-î poți core nouă ornamentații; când nu-î dai materialul trebuitor sau de i-l dai, i-l dai de rea calitate, impropriu și nu la timp. E

drept că noi învinovațiți nu avem, la rândul nostru, asupra cui ne discarcă, de ore ce nu avem îndărătu—ne vre un curs inferior. Pöte, odată idealul nostru atins și școla maternală respândindu-se, se vor găsi — nu ȃic—și dintre noi de acei, care să ȃică că de acolo le-au vonit copiii slabi.

Dömmelor și domnilor. Mi-am dat totă silința ca în limita puterilor și a puținelor mele cunoscinți se vă expun nevoile și lacunele școlei primare și ale educațiunei, mai cu seamă în cea ce privesce copilul din popor. V'am expus scopul societăței nöstre, pe care cu atăta generositate ați intimpinat-o de la primul ei pas, primul ei apel.

Tot la D-vöstră apelăm să ne susțineți și în viitor, sacrificand, fie care, cate o mică pärıicică din distrații și plăceri în folosul acestui scop filantropic.

Fie care din D-vöstră domnilor aveți copii, fie copiii D-vöstre proprii, fie rude sau protejați, dați-ne concursul să lucrăm și să lucrăm cu drag pentru ei.

D-vöstră, Dömmelor, mame, soții și surori, sciți cât a făcut și cât pöte face femeia—acel complex de inteligență, fineță și sentiment—in interesul omenirei.

Femeia a fost totdeauna și în töte timpurile ingeurul ajutorului, al încurajărei și al mângăerei.

Și nici o femeie din lume n'a avut mai frumoșe exemple ca femeia română: Madona nemului românesc. Carmen Sylva, a cărei onomastică serbătorim azi, n'a ingenuncheat numai pe mormântul copilului ei; ci cu obrazul încă ud de lacrimile-ı de mama a plecat genunchiul la patul țaranului român, soldat, rănit în răz-

boiul pentru neatarnare. Cu mâna ei regală i-a spalat rana vindcându-i-o! Geniala Regină, cu inima de inger şi sufletu-i de poetă, a simţit şi înţeles perfect, că pe acest pept, pe aceste braţe arse de ger şi dogorite de sôre, se razimă colonadele aurite ale tronului şi dinastiei.

Dâmnele mele imitaţ-o: întindeţi degetul vostru nemănuşat, atingeţi, ca Regina, rana sulletescă a ţaranului român, spalaţ-o şi o vindecaţi.

Şi cine, mai mult ca voi, mamelor, ne va înţelege şi aprecia? Daţi concursul vostru copilului ţaranului, frate după nem şi gintă cu copilul vostru, întindeţi mâna acestui copil a căruî mamă nu simte pôte, sau de simte... simte reu, vicios, greşit: ajutaţi-ne să-l salvăm, să-î garantăm şi lui — cel puţin în viitor — o mamă bună, duiôsă; ajutaţi-ne să-l îndrumăm spre o existenţă harnică, cinstită, folositore lui şi ţerei; şi bine cuvintare sarmanului şi a nenorocitului va căde ca o rouă de noroc şi fericire asupra copilaşilor voştri.

Zulnia G. Isăcescu
Născută Belcik

Din textul de pregătire a lecţiunelor

Joi 11 Martie 1899
ora 11¹/₂ — 12 a. m.

Ocupaţia indirectă

Diviđia III-a. Analisă sintactică

„ Bate vîntul frunza'n dungă,

„ Cântăreşii mi'î alungă.

M. Eminescu

Ocupația directă

Diviția II-a. Materia anului al II-lea

I N T U I Ţ I A

Subiectul de ascultat: Cióra, uliul, cucuveana.

„ „ predat: Piatra de var.

Mijloc de intuiție: Piatra în natură și var nestins.

Casele sunt văruiite cu var. Varul se face din o piatră ce se găsește prin munți și albia râurilor muntose.

Coloarea albicioasă și tórte tare. Piatra arsă în cuptóre capătă coloarea albă și perde tária. Acesta e var nestins.

Varul nestins e lacom de apă. Turnând apă pe el scóte fum, ferbe și se móș și ast-fel capătăm varul stîns.

Intrebuințarea: la facerea zidurilor, tencială amestecat cu năsip și la văruiitul caselor.

Impresia remasă: Atenția încordată, lecția pe deplin reușită.

*Vineri 1899 Martie
ora 11- 11^{1/2} a. m.*

Ocupație directă

Diviția II-a și III-a,

CALIGRAFIA

Scrierea următoarelor proverbe:

- 1) Cartea face pe omul om, cum altoiul pe pomul pom.
- 2) Cine scie carte, are patru ochi.
- 3) Ai carte, ai parte; n'ai carte, n'ai parte.

Vineri 1899 Martie
ora 11¹/₂ — 12 a m.

Ocupație directă.

Diviziă II-a și III-a

GIMNASTICA

Executarea următoarelor mișcări între bănci:

- 1) Ridicarea și lăsarea brațelor cu indoire.
- 2) Aruncarea brațelor înainte cu indoire.
- 3) Morișca cu brațele.

Impresia remasă: Atenția vie, ordinea și exactitatea întreținute, succesul lecțiilor asigurat.

G. Popescu
Vânătorii - Nemişu

LA MORMÎNT

Cât de senin și dulce resare chipu-ți din lustrul negru al obeliscului de granit! Zimbînd, ochi-ți cată spre intrarea locașurilor de veci. Par'c'ai zice un „bun sosit“ celor ce vin spre veșnică odihnă. Zimbînd primitu-ți-ai prietenii în viața. zimbînd îți primești tovarășii de veșnicie: aice, sau acolo, ești acelaș.

Mic și îngust ți-e locașul! maro și greu e granitul ce te acopere! lanțuri de fer și stîlpi groși te împrejmuesc. Singur ești, singur și pironit de stîncă rece și lustruită.

Cântătura-ți numai iesă din luciul negru, lunecă de sub cristalul ce o acopere și cată lung și dornic înainte. Par'că așteaptă un prieten, un prieten întărziat.

Şi cînd, rînd pe rînd, îţi trece pe sub ochi pompa strălucită a unui nou oaspe, sau cosciugul alb, singuratec şi nejelit, al celui urgisit de lume şi de soartă; zimbeşti, zimbeşti de o potrivă: a milă, pentru cel nenorocit şi . . . tot a milă, poate, şi pentru cel încunraiat de prieten, neamuri şi strălucire.

Astfel privit-ai, astfel zimbit-ai şi în viaţă!

Şi cît de dulce mîngiet-a ochiul, ca şi fapta-ţi, suferinţele şi durerea amăritului!

Acăsta ţi-ă fost menirea!

Şi par'că ţi-i bine acolo: florile-ţi trimit miresme dulci, iarba şi roua-ţi dau recoarea, soarele-ţi trimite, ca o dismerdare, raza-i de pe urmă, şi clopotele, glasul muzicii eterne. Ai: cînt, verdeaţă, recoare, lînişte şi flori. Şi atît le iubeai ţin viaţă!! Dacă n'ar fi golul, dispărîtura, jalea, aşi zice că i-e mult mai bine acolo.

Dar ochi-ţi cată lung, dulce şi doritor spre futrare: aşteaptă, tot aşteaptă necurmat; par'ca simte că curînd-curînd are să-i sosască prietenul întirziat. Şi cînd raza din Apus îţi mîngie chipul, faţa ţi se înviorează şi iesă de sub cristallul stielitor. Încă o dată mă uit despartîndu-mă şi ochiu-ţi duios zimbind pare că-mi zice: la revedere în curînd!

Aşa îmi ziceai totdeauna!

Zorea

5. Lecţie de exerciţii de intuiţie

C R E T A

DIVIŢIUNEA I.

Planul Lecţiunii

Mijloce de intuiţie: cretă bulgăre; cretă în cutie.

I. a) Despre ce am repetit lecțiunea trecută la intuiție? (despre cireș). Ce este cireșul? Unde crește?

b). El bine; astăzi, ne vom întorce la oadaia de clasă, și vom învăța despre un obiect care se găsește într'insa și despre care n'am vorbit încă.

Se provocă un școlar să numească obiectele din clasă. Pe care din aceste obiecte nu l-am învățat?

Azi, vom vorbi despre *cretă*.

II. 1. **Numele obiectului.** a) Se arată de învățător, o bucată de cretă și *se îndemnă școlarii a o numi*. Se mai arată o cutie de cretă, cerând să spuie ce ved într'insa.

b) *Se rostesc numele obiectului de învățător*, făcând atenție, pe școlarii, asupra pronunțării de „cretă“ în loc de „cridă“.

2. **Insușirile.** a) *De mărime*. Bucățile de cretă arătate sunt mici. Alte bucăți sunt mai mari. Creta este de *mărime deosebită*.

b) *De greutate*. Se poartă, din mână în mână, bulgărele de cretă; se dă drumul unei bucățele de cretă, într'un pahar cu apă. Din observarea ce o fac școlarii, că creta apasă și că se cufundă în apă, se deduce: Creta este *greă adică are greutate*.

c) *De duritate*. Se provocă școlarii a-și aminti că lutul se dă după deget; adică e *mole*; dar creta e *tire* sau *vertosă*, căci nu se dă după mână. Punându-i apoi, să strângă, între degete, câte o bucățică de cretă, reesă că: creta este *sfărâmițosă*.

d) *De color*. Creta e *albă*, scriindu-se ceva pe tablă se scote că și trăsurile făcute cu dânsa sunt *albe*.

e) *De formă*. Bulgării de cretă au *forme deosebite*.

Bucățelele de cretă diu cutie sunt în patru muchii și ascuțite la vârf.

3. **Locul și modul aflării.** Creta se cumpără de la negustori. Creta se scote din pământ. Ea este un fel de pământ vârosă. În pământ, creta se găsește în formă de bulgări mari sau stinți, fiind amestecată cu pământ și petricele. Creta se curățește de pământ și petricele, punând-o în apă. După ce creta se usucă, se taie în bucăți (bulgări sau de cutie).

4. **Folosul.** Creta folosește la scris pe tabelă, la curățirea geamurilor, la curățirea obiectelor de: alamă, argint, aur.

5. **Concluziuni sau reguli practice.** Fiind că creta se sfarmă lesne, să ne ferim de a o da jos.

6. **Resumat.** Creta este de o mărime deosebită. Creta este grea, tare și sfărâmițoasă. Ea este albă și de deosebite forme. Creta se scote din pământ, fiind un fel de var. Pentru a ne putea servi de ea, trebuie s'o curățim de pământul și petricelele ce cuprinde. Creta folosește la scris pe tabelă, la curățitul geamurilor; la curățitul obiectelor de alamă, argint, aur. Să ne ferim de a o da jos.

III. a) Li se atrage atenția ca, lecția viitoare, să știe ce au învățat despre cretă; b) Într'o $\frac{1}{2}$ oră de ocupație vor scrie însușirile cretei.

Notă. După ce se va preda și „sarea“, se vor cuprinde amândouă creta și sarea, sub numirea de „minerale“. Li se va spune că în această grupă mai fac parte: pământul, varul, ferul, arama, argintul, aurul, putându-se adăuga că aceste patru din urmă se numesc și „metale“.

V. Gostăchescu

Invețătorul comunei Șoldaneșci
Cot. Hârtoș, Jud. Suceava

ȚINEREA CLASULUI

(Urmare)

Negreșit e și aici ca în orî ce lucru omenesc, o mijlocie de ținut, o măsură de păstrat și din parte-mi n'ași slătui pe nici un învățător să se șteargă de tot în dosul clasei, să se scutosească de muncă directă și să fie redus în tăcere mai ales când are pe inspector în clas. Nu toți înțeleg în acelaș fel rolul activ didactic al învățătorului în clas și dar e bine a fi cine-va totdeauna în pază.

A întreba e bine; dar nici nu-l cu puțință și nic nu-l folositor să întrebî întru una; un bun învățător trebuie să se ferească, dacă nu posedă deplin arta punerii întrebărilor sau dacă face abus; trebuie să se ferească, zic, de a zădărnici în întrebări prisoselnice sau grăbite, făcând prin acesta să-și piardă un timp prețios, mai ales la școla primară. În acest defect cad adesea aceia ce prind forma de predare după treptele formale și nu se pătrund de inima lucrului.

Unii învățători pun așa de iute întrebările că nu lasă destul timp copiilor ca să mediteze răspunsul, și să-l dea corect și precis.

Clasa rămîne zăpăcită, ochii holbați la învățător, neliniștea apucă pe toți în măsura în care întrebarea zboară din bancă în bancă, de la elev la elev, ca și scăpărăturile fulgerului. Dar în această grabă întrebarea face ocolul clasei fără să capote răspuns, și ea se întoarce iarăși la învățător, de unde a plecat. Asemenea grabă mai mult strică decât folosește clasei și în buimăceala ce cuprinde clasa nu se știe cine răspunde și cum a găsit răspunsul.

Alfii din contra stăruiesc mult asupra aceluiaşi copil ca să dea răspunsul la întrebare; se face atunci o tăcere mormintală, care apasă cu atât mai mult asupra elevului cu cât durează mai mult. Aceste lungi momente de aşteptare pirotesc clasa, slăbesc atenţiunea generală şi curmă astfel firul lecţiunii; dinsele sunt o povoaară pentru elevul întreat şi o grijă pentru ceilalţi şcolări.

Trebue să se lese timp îndeajuns ca elevii să pri-ceapă întrebarea şi să-şi formuleze răspunsul. Dacă învăţătorul îi prea grăbeşte, elevii se tulbură, dacă din contra merge prea incet şi stă prea mult la un elev, tulburarea e şi mai mare, ba chiar incetează dea mai medita răspunsul. Dacă se trece prea repede de la un elev la altul, să ia celui întâiu meritul de a răspunde de şi poate îl avea pe limbă; să stăruie asupra acelu-iaşi elev să dea răspunsul, el stă în tăcere şi sub aceasta copleşire mintea lui incetează de a mai judeca.

Totul e chestie de tact; totul e chestie de artă şi arta se câştigă.

Câte o dată se pörtă o întrebare de la un capăt al clasei la celalalt, cercându-se în zadar un răspuns.

Răspunsul nu vine de la nimene şi întrebarea se întoarce iarăşi la catedră, de unde a plecat. In aseme-nea cas întrebarea a fost grea sau încălcită. Dacă întrebarea a fost rău pusă e datoria învăţătorului s'o reia şi s'o facă mai clară, dacă din contra întrebarea e grea tot învăţătorul trebue să răspundă; a sili clasa să răs-pundă se perde şi vreme şi nici un folos nu se scöte.

Se vöd şi învăţătorii de aceia—de şi cam rari—care pun întrebări nebuneşti la copii, şi fac tot chipul să scötă răspunsul, pe care singurii ei nu-l ştiü. Atunci să-î

vezi cum întrebă ! Întrebă pe unul, întrebă pe altul; ocăreşte pe unul, loveşte pe altul; trecø de la elev la elev, de la bancă la bancă; furia creşte, dar răspunsul nu vine; copiii atunci cad într'o frică şi chioriş se uită unul la altul, întrebându-se din ochi, ce să fie ! Pierdând rabdarea, învăţătorul, vedënd că n'a capatat răspunsul dorit să întoarce iute şi lăsînd întrebarea de o parte, ridică clasul şi lasă răspunsul pe oara a doua. Dacă mulţi din copii nu bagă în samă acest lucru, unii însă mai vioi şi mai şireţi nu se lasă înşelaţi cu această amănare mai mult comodă de cât iscusită. Dacă învăţătorul ar şti să citească în ochii copiilor, cum ei ştiu să citească în ai lui, nu s'ar înşela adesa de gîndul lor ascuns asupra acestei amănări.

Dacă nu s'ar părea lucrul prea din calea-afară, eu aşi cere ca învăţătorul să-şi prepare şi întrebările; atât le cred de interesante şi atât e de delicată această parte a activităţii sale. Eu aşi îndrăzni să zic unui învăţător: „cînd îţi prepari explicarea lecţiei, *şi cred că o prepară toţi!* îţi vine adesa să dai peste unele greutăţi de tot felul şi de toată măsura; ei bine ! potrivit e că atunci să-ţi plănueşti: întrebarea această am s'o pun lui Baltă, întrebarea ceialaltă am s'o pun lui Dănilă sau Ionică. Mai întăiu voiu pune întrebarea cutare, pe urmă întrebarea cutare ca să isprăvesc prin astalaltă.

Însemnaţi-vø dinainte drumul; puneţi-vø ţinta şi socotiţi-vø locul jaloanelor“.

Ţie mai mare mila de un biet învăţător, care intră în clas şi pune întrebările la întămplare ; acum

înaintează, acum se reîntoarce, apoi iar revine, fără șir, fără noimă, fără plan; când o întrebare nimerește de o pune la un elev rău, care nu poate da răspunsul, căci nu-l știe; când pune întâiu o chestiune, în loc s'o pue la urmă, când în sfârșit e silit să lese baltă o întrebare, care întrece puterea clasei și nu capătă nici un răspuns. Pentru mine nu cunosc măsură mai nimerită de a cântări valoarea didactică a unui învățător de cît în chipul de a pune întrebările, căci nu cunosc nimic alta, care să arăte mai multă judecată, metodă și știință. Intr'un cuvint *cine știe să întrebe știe să învețe.*

Dacă de la întrebări trecem la alte cerinți ce privesc ținerea clasului, cel întâiu lucru ce avem de ținut în samă după *bunătate* e ca învățătorul să nu fie *posac, morăcănos, ci vesel.*

În adevăr e greu de găsit această calitate, pentru că nu toți care îmbrățișează cariera învățătorescă au o vocațiune pentru d'nsa. Mulți dintre învățători au devenit învățători, pentru că n'au putut deveni alt-ceva; și în această apucătură greșită iau învățătoratul ca o funcție, fără să aibă în el cel mai mic pic de chemare. Pentru mulți școala a fost un fel de asil și chiar azi toate se preocupă să ceară la recrutarea corpului învățătoresc mai mult calități intelectuale, și nici de cum calități morale, care sînt piatra unghiulară a acestei cariere.

O clasă unde învățătorul e posac, slădăios și morăcănos e un fel de ceriū acoperit cu nourī.

Din contra veselia de la catedră e o rază de soare, care inv. selește, încintă, împrăstie gândurile rele și îndeamnă pe elev la atenție, la muncă; oamenii de carte știu prin propria lor experiență cât de greoiu și plicticos devine lucrul, mai ales al unei compozițiuni când sufletul e cuprins de griji și de fiori. Tot astfel va fi și cu copiii. Un învățător morăcănos e o adevărată pacoste pentru clasă și deci cel mai puțin apt pentru cariera dascălăscă.

Când zic că învățătorul să fie vioiū și vesel, ba chiar șagalnic cu eleviū, nu înțeleg să ajungă să fie bufon și caraghios. Ar fi a cădea în altă extremitate. Nu-i vorba aici de a rîde sau de-a face să rîzi în orice împrejurare, pentru nimica toată. Dacă nu e nici rēu nici dăunător disciplinei a rîde din când în când, risuū prea des și nebuñatec ar strica serioșitatea clasei și dragostea de muncă.

Voioșia învățătorului să împacă de minune cu serioșitatea. Voioșia nu e șgomotoasă, ci liniștită. Dinsa întovărește orī-ce explicare, orī-ce împrejurare, din clas; ea să amestică în toate și dă totului o față plăcută și atrăgătoare. Voioșia înlesnește în cel n ai mare grade comunicarea de cunoștinți; ea place clasei, o atrage o încantă o dispune spre lucru; îi dă în scurt viață; voioșia e și ea o atmosferă dulce și plăcută, care îți place s'o respiri, căci te simțești bine și în largul tău. Voioșia dascalului e magnetul, care atrage pe copil la școală, îl face să vină cu plăcere, nesilit și chiar cîntând.

Acastă calitate a învăţătorului are izvorul în bunălataea inimei ca şi în vocaţiune.

Dacă unuî învăţător îi plac copiii, cum s'ar simţi rău în mijlocul lor? Dacă un învăţător are aplicare în meseria lui, cum s'ar găsi plictisit profesind'o?

Românul e vesel şi vioi de felul lui; gluma, şaga, voioşia e tradiţională Românului. Dacă dar această însuşire e în firea neamului, dacă lipsa ei face o notă discordantă la un popor vioi de felul lui, cu atât mai mult ea se cere în şcolă, la învăţător. Departe de noi dar naturile posace şi morăcănose; departe de noi feţele posomorite, frunţile încreţite şi căutătura rece! Învăţătorul posac în clas s'ar asemana cu acele momăi pe care ţaraniî le pun în prăjină ca să sperie paserile să nu mănânce semănăturile; Tot asemenea şi în clas învăţătorul posac şi morăcănos alungă păserelele, adică copiii, şi-î îndepărtează de la putinţa de a gusta din rōdele ştiinţei.

Dar mi se va zice: ce are aface voioşia cu disciplina? Iată ce are a face: din ce cauză provine nedisciplina, dacă nu din aceia că copiii se află strimto-raţi şi plictisiţi în clas?. Dacă din contra copilul s'ar simţi în largul său fiind în clas, lui i-ar plăcea şcoala şi ar lucra; şi cine lucrăză stă liniştit. Activitatea în clas, iată toată ordinea. Caracterul învăţătorului ajută disciplinei mai mult de cât toate pedepsele din lume, căci le face prisoselnice.

Voioşia şi bunălataea nasc de la sine alte calităţi tot aşa de necesare şcoalei ca şi dinsele; Aceste sunt *răbdarea* şi *liniştea*.

Răbdarea o o însușire Dumnezeiească, care știe să înfringă totul.

Ce deosebiri înspăimântătoare nu se observă la copiii ce stau în aceleași bănci! Unul înțelege iute și n'ai apucat să isprăvești vorba și el a și prins restul; altul din contra aude de 20 de ori și tot nu înțelege; cei dintâi s'nt vioi, ceilalți s'nt *tănăi*, greoi de cap, năuc. Unii copii ascult și se supun la primul cuvânt, alții din contra nu se siesc de nici o poruncă și stăruesc în în dărătnicie. Intre aceste extreme, câte grade de inteligență la copii, câte deosebiri în caractere.

Unii învățatori au de la natură o mare doză de răbdări, dar aceste s'nt rari, greutatea nu e de a o poseda, ci de-a o căpăta, și mai ales o dată căpătată să n'o perzi, căci foarte adesea e supusă la grele și aspre încercări și că nici o profesiune nu cere mai multă răbdare ca meseria de învățator.

Pe acei cari natura i-a făcut prea supărăcioși și nervoși, eu îi indemn să-și alegă altă carieră; acei care sunt iuți și vioi, pot ajunge să stăpânească firea lor, reușind a eși cei mai buni dascăli.

Răbdarea trebuie să aibă o margină, căci almintrelea copiii abuzează. Răbdarea câștigată în timpul profesiunii e mai bună de cât răbdarea naturală, care în atare ori se schimbă în nepăsări.

Gh. Ghibanescu.

(Va urma)

Societatea corpului didactic
din Jud. Némț

„PROPĂȘIREA“

SITUAȚIUNEA CASEI

la finele lunii Mai 1899

LEI B.

3.154. —	Totalul încasărilor; din cari
3.014 lei	-- În recepise a casei de depuneri
80 „	20 Numerar în cassă.
29 „	80 Cheltueli.
3.154 „	00 Adică trei mii, una sută cinci decii și patru lei.

Casier societății

C. Parteni

Secretar contabil

M. Th. Pantazi

În comuna Vinătorii-Némț, cu ocazia serbării patronului școlii, „Sfinții Împarați Constantin și Elena“, din inițiativa subscrișilor învățători s'a înființat o Societate „Ștefan cel mare“ cu scop cultural pentru sătenii, prin ținere de conferinți, școla de adulți și ședători literare în timpul ernei.

În Duminica trecută școla a fost populată cu peste 50 sătenii.

Școla de adulți funcționează cu 27 adulți.

3 Iunie 1899

G. Popescu și G. Irimescu

învățători